

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ Δ/ΣΗΣ & ΠΡΟΓ/ΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘ/ΚΟΥ ΣΥΝΤ/ΣΜΟΥ
& ΚΩΔ/ΣΗΣ (Δ17)
ΤΜΗΜΑ: γ'

Ταχ. Δ/ση: Χαρ. Τρικούπη 182
Ταχ. Κώδικας: 101 78 Αθήνα
TELEFAX: 210 6464392
Τηλέφωνο: 210 6428969
E-mail : ggded17@ggde.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Ε. 1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 6/2/2009

Αριθ. Πρωτ. Δ17γ/07/19/ΦΝ 439

ΠΡΟΣ: Τους αποδέκτες του πίνακα διανομής

Θ Ε Μ Α : Αυτοδίκαιη έγκριση λογαριασμών δημοσίων έργων και μελετών.

Με αφορμή αιτήματα μελετητικών οργανώσεων που έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, με τα οποία ζητούν να διευκρινισθεί ότι η Εγκύκλιος 30/2004, που εκδόθηκε μετά την απόφαση 8/2004 του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ) και αφορά την αυτοδίκαιη έγκριση λογαριασμών δημοσίων έργων, αν οι λογαριασμοί δεν εγκριθούν από την υπηρεσία εντός μηνός από της υποβολής τους, ισχύει και για τις συμβάσεις εκπόνησης μελετών, παρέχουμε τις ακόλουθες οδηγίες προς τους φορείς εκτέλεσης συμβάσεων έργων και μελετών:

1. Στις παραγράφους 7, 8 και 9 του **άρθρου 53 του ν. 3669/2008** (ΦΕΚ 116 Α') «*Κύρωση της Κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων*», που κωδικοποιεί χωρίς να τροποποιεί τις ισχύουσες διατάξεις του ν. 1418/84, του π.δ. 609/85 κ.ά., ορίζονται τα ακόλουθα σχετικά με την έγκριση και πληρωμή των λογαριασμών δημοσίων έργων:

« 7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και για την πληρωμή συνοδεύονται μόνο από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των εργασιών που εκτελέστηκαν απ' την αρχή του έργου, τα παραστατικά στοιχεία των τυχόν απολογιστικών εργασιών, το συνοπτικό πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από

κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς.

8. Οι λογαριασμοί **υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία** που τους ελέγχει και τους διορθώνει, αν είναι ανάγκη, **μέσα σε ένα (1) μήνα**. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η διευθύνουσα υπηρεσία, με διαταγή της προς τον ανάδοχο, **επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν** από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει από συνεργείο της υπηρεσίας, στο οποίο συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. **Ο επιβλέπων υπογράφει το λογαριασμό, βεβαιώνοντας έτσι** ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν διενεργηθεί στο λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από το νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Ο λογαριασμός, **μετά τον έλεγχο, εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία** και έτσι εγκεκριμένος αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου. Η έγκριση του λογαριασμού από τη διευθύνουσα υπηρεσία είναι δυνατή και χωρίς την υπογραφή του επιβλέποντα.

9. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού **καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου**, πέρα του διμήνου από την υποβολή του, οφείλεται, αν υποβληθεί έγγραφη όχληση και από την ημερομηνία υποβολής της, **τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ. 166/2003 (ΦΕΚ Α' 38)** και ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη διευθύνουσα υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση.»

2. Τα ισχύοντα για τους λογαριασμούς στις συμβάσεις έργων ίσχυαν πάντοτε και ανάλογα για τις συμβάσεις μελετών, σχετικά με τις οποίες η υπ' αριθ. **1497/06 απόφαση του ΣΤΕ** ορίζει επί λέξει ότι «η Δ.Υ. οφείλει να ελέγξει την υποβληθείσα από το μελετητή πιστοποίηση **μέσα σε ένα μήνα**, εγκρίνοντας ή μη εγκρίνοντας ή διορθώνοντας ή αναπέμποντας την **στον μελετητή** προς διόρθωση. Αν η Υπηρεσία δεν ενεργήσει μέσα στο μήνα από την υποβολή της πιστοποιήσεως, αυτή θεωρείται ότι εγκρίθηκε αυτοδικαίως (πρβλ. ΑΕΔ 8/04, ΣΕ 2226-7/02), τυχόν δε μεταγενεστέρως εκδιδόμενη απόφαση, εάν μεν εγκρίνει απλώς την πιστοποίηση, όπως αυτή υποβλήθηκε από το μελετητή, είναι επιβεβαιωτική της, ενώ αν την τροποποιεί ή δεν την εγκρίνει ή την αναπέμπει προς διόρθωση, είναι παράνομη, ως αναρμοδίως κατά χρόνο εκδοθείσα».

3. Κατά συνέπεια της ανωτέρω νομολογίας, η οποία αφορά εξ ίσου τις συμβάσεις μελετών και έργων, οι αρμόδιες υπηρεσίες (Διευθύνουσες Υπηρεσίες των συμβάσεων έργων και μελετών) και οι ιδίως οι κατά νόμον αρμόδιοι (Επιβλέποντες και Προϊστάμενοι της Δ.Υ.) οφείλουν να ενεργούν άμεσα όταν κατατίθεται λογαριασμός του αναδόχου και αφού προβαίνουν σε λεπτομερή έλεγχο και στη συνέχεια είτε

α) να επιστρέφουν το λογαριασμό αρνούμενοι την πληρωμή αν δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις υποβολής του (π.χ. αν περιέχει κονδύλια για εργασίες που δεν είναι συμβατικά τακτοποιημένες, ή κονδύλια που περιλαμβάνονται σε μη εγκεκριμένη πιστοποίηση), είτε

β) να τον διορθώνουν και να πιστοποιούν μέρος του συνολικού ποσού, το οποίο αφορά κονδύλια που δεν αμφισβητεί η υπηρεσία (δεν είναι νόμιμος λόγος επιστροφής η εντολή επανασύνταξης του λογαριασμού για να τεθούν καθαρογραμμένα τα ποσά όπως τα αποδέχεται η υπηρεσία), είτε

γ) να τον επιστρέφουν για επανασύνταξη, αλλά μόνο στην περίπτωση που περιέχει τέτοιες ασάφειες και ανακρίβειες, ώστε να είναι δυσχερής η διόρθωσή του (αν είναι ευχερής η διόρθωση τότε πρέπει να τηρείται η ανωτέρω περίπτωση β'), ή τέλος

δ) να εγκρίνουν το λογαριασμό ως έχει, αν δεν υπάρχουν αντιρρήσεις για το περιεχόμενό του.

4. Τονίζεται ότι η ανυπαρξία ή η ανάγκη έγκρισης πίστωσης δεν αποτελεί λόγο άρνησης έγκρισης του λογαριασμού, εφόσον υφίσταται σύμβαση η οποία προβλέπει την εκτέλεση των εργασιών που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό. Είναι απ' αυτή την άποψη προτιμότερο να διορθωθεί ο λογαριασμός ώστε να οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο που αποδέχεται η υπηρεσία, έστω κι αν οφείλονται τόκοι για καθυστερημένη πληρωμή στη συνέχεια, παρά να εγκριθεί αυτοδικαίως και να μην μπορεί πλέον η υπηρεσία να τον διορθώσει, αφού και στη δεύτερη αυτή περίπτωση πάλι θα αρχίσει η τοκοφορία αν δεν πληρωθεί εντός μηνός από την αυτοδίκαιη έγκρισή του.

5. Επίσης τονίζεται ότι, κατά τη νομολογία, η συμπερίληψη εργασιών σε αναλυτική τμηματική επιμέτρηση αποτελεί μεν προϋπόθεση για την έγκριση των σχετικών κονδυλίων του λογαριασμού, αλλά δεν υποχρεώνει τον εργοδότη στην έγκριση των σχετικών κονδυλίων, αν λ.χ. οι εργασίες δεν περιλαμβάνονται σε σύμβαση (αρχική ή συμπληρωματική). Συνεπώς εφόσον στο λογαριασμό περιλαμβάνονται και τέτοιες εργασίες νομίμως περικόπτονται.

6. Τέλος, οι υπηρεσίες δεν πρέπει να δέχονται να υποβάλλεται ταυτόχρονα επιμέτρηση και λογαριασμός για τις ίδιες εργασίες, (εκτός αν κρίνουν ότι είναι σε θέση να ελέγξουν και εγκρίνουν την επιμέτρηση και κατόπιν το λογαριασμό εντός του μηνός) δεδομένου ότι η συμπερίληψη εργασίας σε λογαριασμό προϋποθέτει ότι η εργασία αυτή περιλαμβάνεται σε εγκεκριμένη επιμέτρηση. Σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να επιστρέφεται ο λογαριασμός με το αιτιολογικό ότι δεν στηρίζεται σε εγκεκριμένη επιμέτρηση.

Της Εγκυκλίου αυτής να λάβουν γνώση όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι των Υπηρεσιών των δημοσίων φορέων εν γένει που ασχολούνται με τις διαδικασίες εκτέλεσης δημοσίων έργων και μελετών, οι οποίοι εντέλλονται στην πιστή εφαρμογή της.

Επιπλέον να αναρτηθεί η παρούσα Εγκύκλιος στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων (**www.ggde.gr**).

Κοινοποίηση

1. Γραφείο Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
2. Γραφείο Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέα της ΓΓΔΕ.
4. Γραφείο Γεν. Γραμματέα της ΓΓΣΔΕ.
5. Γραφείο Γεν. Δ/ντών της ΓΓΔΕ.
6. Δ/ση Πληροφορικής(με δισκέτα για την ανάρτηση στην ιστοσελίδα)
7. Δ/ση Δ17 (4)

**ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ**

ΕΛ. ΝΙΚΟΛΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ**

Γ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ